

کودکان چند معلولیتی

تعریف

تعریف دقیق اصطلاح ناتوانایی های چندگانه دشوار است زیرا هیچ تعریفی، تمام ویژگی هایی که روان شناسان و متخصصین تعلیم و تربیت ویژه درباره این اصطلاح می دانند، پوشش نمی دهد. کودکان و دانش آموزان با ناتوانایی های چندگانه دارای دو یا بیش از دو ناتوانی خفیف تا متوسط هستند که تأثیر زیادی روی توانایی های رشدی و یادگیری آنها دارد. بعضی از شرایط ناتوان کننده که رابطه بسیار نزدیکی با یکدیگر دارند در این طبقه جای نمی گیرند. دانش آموزان با مشکلات شوبایی دارای ناتوانایی های ارتباطی و دانش آموزان با کم توانی ذهنی که ناتوانایی های ارتباطی و تحصیلی دارند از جمله این شرایط هستند. کودکان و نوجوانان با ناتوانایی های چندگانه دامنه ی وسیعی از ویژگی ها را بر حسب ترکیب، شدت ناتوانایی ها و سن فرد نشان می دهند. در حقیقت گاهی تفاوت میان افراد با ناتوانایی های چندگانه بیش از شباهت های آنها است. با این وجود محققین پنج طبقه از ویژگی ها را در خصوص این گروه تعیین کرده اند: عملکرد هوشی، رفتار سازشی، رشد جسمی، نیازهای مراقبت از سلامت و ارتباط. اکثر افراد این گروه را عقب ماندگان ذهنی تشکیل می دهند اما همه ی آنها عقب ماندگی ذهنی ندارند. دانش آموزان با ناتوانایی های چندگانه در دو جنبه اصلی رفتار سازشی مشکل دارند. از این دو جنبه، یکی بر میزان عملکرد مستقل و نگهداری از خود تأکید دارد و دیگری درجه ای را که فرد می تواند تقاضاهای اجتماعی تحمل شده را با انجام وظایف شخصی خود به نحو مطلوبی بر آورده کند، مد نظر قرار می دهد.

کودکان با ناتوانایی های چندگانه معمولاً تأخیر زیادی در رشد جسمی داشته و نسبت به سایر کودکان از سلامتی کمتری برخوردار هستند. بیشتر آنها، بیماری های دارند که مستلزم مراقبت های خاص پزشکی است.

همچنین این کودکان در یادگیری مهارت های زبانی و کلامی مشکل دارند. اما قادر به ارتباط رو به افزایش هستند و می توانند به شیوه های مختلف ارتباط برقرار کنند.

ناتوانایی های جسمی می تواند برای بروز هوش عادی

مشکل ساخته و ارزیابی میزان آن را ناممکن سازد.

طی سال‌های دوره ابتدایی تمرکز برنامه‌ها روی رشد مهارت‌های تحصیلی و ارتباط عملی است. اما سال‌های میانی تحصیل، به جای برنامه‌های مهارت‌های عملی تحصیلی وی به مهارت‌های انتقال تأکید می‌شود. در این دوره برنامه‌ریزی برای ورود به زندگی بزرگسالی که شامل آموزش حرفه‌ای و برنامه مهارت‌های زندگی روزمره است، مورد توجه قرار می‌گیرد. دانش‌آموزان با ناتوانی‌های چندگانه برای فراگیری مهارت‌ها، فعالیت‌ها و کارهای روزمره که موفقیت در مدرسه و زندگی اجتماعی (اشتغال، بهره‌مندی از اوقات فراغت) را امکان‌پذیر می‌سازد، نیاز به آموزش فردی دارند. چالشی که محققین و متخصصین با آن روبه‌رو هستند، چگونگی تدارک آموزش فردی در محدوده‌ی فعالیت در حال تکوین کلاس است. یکی از راهبردهای مورد استفاده در این زمینه، آموزش جبرانی است در این مدل آموزشی مهارت‌های مجزای تحصیلی، ارتباطی، حرکتی، اجتماعی و خودیاری در فعالیت‌ها و کارهای روزمره دانش‌آموز آموزش داده می‌شود. به جای قالب‌های آموزشی که برای فراهم ساختن تمرینات متمرکز طراحی شده، مهارت‌های مورد نظر در تمام فعالیت‌های آموزشی در طول روز مدرسه بخش می‌شود. در حال حاضر آموزش موازی برای دانش‌آموزان با ناتوانی‌های چندگانه در بین سایر راهبردهای مورد استفاده در این زمینه، کاربرد فراوان تری دارد.

کودکان با ناتوانی‌های چندگانه و شدید و دانش‌آموزان با ناتوانی‌های چندگانه تفاوت دارند و نیازمند برنامه‌های آموزشی و جایگزینی دیگری هستند.

در اینترنت با این عبارت‌ها می‌توان جستجو کرد.

- Multiple disabilities
- Multi disabilities
- Multiply disabilities
- Multi impairment
- Multi disabled
- Multi exceptionalities

در خصوص کودکان با ناتوانی‌های چندگانه و شدید با این عبارت جستجو کنید.

- Sever and Multiple disabilities
- Multi handicapped
- Multiply handicap
- Multiply handicapped

درصد شیوع :

برآورد شیوع ناتوانی‌های چندگانه به دلایلی نظیر طبقه‌بندی این کودکان در سایر طبقات و مشکلات تشخیصی بسیار دشوار است. برآوردها نشان می‌دهد که ۱ تا ۲ درصد از کودکان سنین ۲۱-۶ سال را دانش‌آموزان با ناتوانی‌های چندگانه تشکیل می‌دهند.

شایع‌ترین مشکل جسمی شناخته شده در بین دانش‌آموزان با ناتوانی‌های چندگانه فلج مغزی است.

سبب شناسی :

در بیش از ۴۰ درصد موارد علل ناتوانی‌های چندگانه ناشناخته است. در اکثر موارد، عوامل زیست‌پزشکی شناخته شده‌ی پیش از تولد عامل اصلی ایجاد ناتوانی‌های چندگانه به شمار می‌رود. اختلالات ژنتیکی، اختلال در متابولیک تولید آنزیم‌ها، فقدان اکسیژن یا ناسازگاری خونی بین مادر و جنین در طی دوره حاملگی و عفونت‌های مادرزادی از قبیل سرخچه می‌تواند به آسیب‌های چندگانه در جنین منجر شود. مصرف داروهای معینی با مشکلات رشد جنینی در ارتباط است. بعد از تولد نیز ممکن است کودک به بیماری‌هایی از قبیل مننژیت، سرخک و سندرم‌های مختلف مبتلا شود یا مغز وی آسیب ببیند.

بسیاری از کودکان با ناتوانی‌های چندگانه به هنگام تولد قابل شناسایی هستند

برنامه آموزشی :

برنامه‌های آموزشی که برای دانش‌آموزان با ناتوانی‌های چندگانه در نظر گرفته می‌شود باید متناسب با سن آنها بوده و براساس توانایی‌های هوشی، جسمی، اجتماعی و علائق کودک به صورت انفرادی شکل گیرد. در کودکان زیر ۳ سال برنامه‌های مخصوص این گروه به دو نوع کودک محور و خانواده محور تقسیم می‌شود. این برنامه‌ها با برنامه‌های تحریک کودک شروع شده و به مرور خدمات مراقبت‌های بهداشتی، فیزیوتراپی، کاردرمانی، زبان و گفتاردرمانی به آن اضافه می‌شود. برنامه‌های خانواده محور شامل آموزش خانواده و مشاوره می‌شود